

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ว่าเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (มาตรา 6) หลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22)

การจัดการศึกษาจึงต้องยึดหลักว่าต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีส่วนร่วมกันสร้างความรู้อย่างมีกระบวนการเพื่อให้ได้ผลงานที่ดี และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2541 : 12) และ สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2540 : 7) ระบุไว้สอดคล้องกับการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความสามารถด้านการรู้จักใช้ความคิดเป็นการแก้ปัญหาเป็น มีความสามารถสร้างสรรค์ผลงาน และอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี วิชาพลศึกษาเป็นการศึกษาสาขาหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีสมรรถภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ อีกทั้งมีการพัฒนาการทางสังคมที่ดี ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสดงออก และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักเสียสละ สามัคคี มีวินัย ซื่อสัตย์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจ สามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาเพื่อการทำงานและการดำรงชีวิต มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพและทำให้เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย (กรมวิชาการ. 2535 : 57) กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะในกระบวนการต่างๆ เพื่อที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต จะต้องสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะ และเกิดความชื่นชม ปลูกฝังทักษะกระบวนการคิด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นการเรียนการสอนที่ชี้ให้ผู้เรียนสำคัญตามแนวคิดของ สลาวิน (Slavin. 1995 : 4) จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson & Johnson. 1994 : 22-23) ลักษณะการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยสมาชิกของกลุ่มย่อย

ประกอบด้วยสมาชิกที่คละความสามารถกัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependent) มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face to face interaction) มีปฏิสัมพันธ์กัน (Social skills) มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Group process) และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน (Individual accountability) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาเจตคติและค่านิยมในตัวของผู้เรียน มีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวคิดที่หลากหลายระหว่างสมาชิกในกลุ่ม พัฒนาพฤติกรรมในการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีเหตุผล รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้รู้จักตนเอง และเพิ่มคุณค่าของตนเอง การเรียนแบบร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถเฉพาะตัวและศักยภาพของตนเอง ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้ โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่มสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องรับผิดชอบร่วมกัน สมาชิกจะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เพราะแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม เมื่อประสบความสำเร็จในการทำงานหรือเข้าใจเนื้อหาแล้วนักเรียนจะเพิ่มความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น จะก่อให้เกิดบรรยากาศที่นักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นการช่วยให้ตัวนักเรียนเองและเพื่อนเข้าใจปัญหาชัดเจนขึ้น ในด้านบทบาทของครูจะเปลี่ยนไปจากเดิมจะเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้กับนักเรียนได้รู้ว่าจะสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้จากการร่วมมือกันเรียนรู้ ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกโดยสมาชิกทุกคนมีโอกาสดู พูดแสดงความคิดเห็น ได้ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือกันและส่งเสริมทักษะทางสังคม

การศึกษาปัญหาการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้ เช่น สุวพร แสงรักษา (2543 : 100) และ ภูซงค์ เนียมโกทะ (2538 : 252) พบว่าในการสอนวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนยังขาดเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆ การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เน้นการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม การฝึกให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การจัดกิจกรรมการเรียนที่ปลูกฝังให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ เช่น ความมีน้ำใจ เป็นนักกีฬา ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี และการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ส่วนด้านการวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

ปัจจุบันการสอนพลศึกษากีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งเป็นกีฬาประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นกีฬาที่ต้องใช้แขน ขา เท้า ความแข็งแรงของร่างกาย ความมีไหวพริบ

เฉลียวฉลาด และความสามัคคีระหว่างผู้เล่นในทีม การปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และทักษะพื้นฐานทางการเล่นที่ดีจึงจะสามารถพาทีมให้ประสบความสำเร็จได้ แต่การเล่นวอลเลย์บอลยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้การสอนที่เน้นให้นักเรียนศึกษาจากครูโดยตรง ซึ่งเป็นลักษณะการสอนที่ยึดครูเป็นสำคัญ การแข่งขันหรือการเล่นเกมนักเรียนจะเน้นความสำเร็จเป็นรายบุคคลไม่เน้นความสำเร็จของกลุ่ม ทำให้นักเรียนขาดทักษะกระบวนการกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง และการช่วยเหลือกันในการฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญ นักเรียนที่เก่งจะขยันฝึกหัดโดยไม่สนใจนักเรียนที่ไม่เก่ง นักเรียนที่ไม่เก่งก็จะไม่มีกำลังใจฝึก เพราะคิดว่าตัวเองเป็นที่รังเกียจของเพื่อนจึงพยายามหลีกเลี่ยงการเรียนไม่สนใจในการเรียนเท่าที่ควร ทำให้เมื่อมีการเรียน การแข่งขันกีฬาในกิจกรรมพลศึกษานักเรียนจึงไม่ค่อยมีน้ำใจเป็นนักกีฬามากเท่าที่ควร นักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาขณะเล่นได้ ต้องคอยฟังคำสั่งคำแนะนำจากครูผู้สอนเท่านั้น

ในการสอนวิชาพลศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่ว่าด้วยกิจกรรมทางกายเป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและทักษะโดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายหรือกีฬาต่างๆ (วาสนา คุณาภสิทธิ์. 2539 : 23) จากการสอนพลศึกษาที่ผ่านมาวิธีการสอนที่นำมาใช้ คือวิธีสอนแบบอธิบายและสาธิต ในปัจจุบันนี้ก็ยังนิยมใช้การสอนแบบสาธิตอยู่ เพราะทำให้ผู้เรียนเห็นภาพทักษะจากครูที่เป็นแบบอย่าง และการอธิบายประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกิดการเรียนรู้ นักเรียนจะสามารถจดจำเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะได้ดี ครูอาจนำวิธีการสอนรูปแบบอื่นมาผสมผสานในการจัดการเรียนการสอน วิธีสอนที่น่าจะเหมาะสมและสนองต่อสภาพการณ์และเป็นประโยชน์แก่บุคคลแต่ละคนและต่อกลุ่มอย่างแท้จริง จึงจะถือว่าเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านทักษะ ความรู้ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนพลศึกษา ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการเรียนพลศึกษา เพราะว่าการจัดการเรียนการสอนพลศึกษานั้นยังไม่มีวิธีการสอนแบบใดดีที่สุดแต่เพียงวิธีเดียว (กรมวิชาการ. 2536 : 281)

เทคนิควิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่ได้ได้รับความสนใจมากในปัจจุบันคือการเรียนแบบร่วมมือซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบการทำงานของตนเอง มีการฝึกและการใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson & Johnson. 1994 : 22-23) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่จัดขึ้นโดยการคละกันระหว่างเด็กที่มีความสามารถต่างกัน ผู้เรียนทำงานร่วมกัน

จะช่วยเหลือกันเพื่อให้ทุกคนประสบผลสำเร็จในการเรียน นักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือเพื่อน ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถช่วยเหลือเพื่อนได้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาที่ศึกษา มีความรู้สึกซึ่งกว่าเดิมเพราะได้ใช้ความสามารถในการสรุปความรู้ของตนอธิบายแก่เพื่อน ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถ นักเรียนที่เรียนช้าได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนมากขึ้นไม่รู้สึกโดดเดี่ยว มีความรู้สึกอบอุ่นภาคภูมิใจที่ตนเองสามารถเรียนรู้และเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของกลุ่ม

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือโดย สลาวิน (Slavin. 1983 : 121) พบว่างานวิจัยร้อยละ 63 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยครูสอนตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แชปแมน (Chapman. 1991 : 49-51) ที่ว่าการเรียนแบบร่วมมือเป็นยุทธวิธีที่ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของนักการศึกษาไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่างๆของนักเรียน ซึ่งมีทั้งระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษาที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคต่างๆ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ เช่น ผลการวิจัยของ สุธรรม สอนเดือน (2543 : 54) ชาดิชาย ม่วงปฐม (2539 : 94) และ สมหมาย บุญทองโท (2540 : บทคัดย่อ) และนอกจากนั้นการเรียนแบบร่วมมือยังช่วยส่งเสริมในด้านเจตคติ ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติและการยอมรับนับถือตนเองอีกด้วย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson & Johnson. 1987 : 122) เกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือว่าสามารถพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่างๆได้ด้วยเหตุผล คือนักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนครูได้ดี สามารถอธิบายโดยใช้ภาษาของตนเองให้เพื่อนฟังและเข้าใจได้ดี ทำให้นักเรียนที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟังเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น เพราะการสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัวทำให้นักเรียนได้รับการเอาใจใส่ ซึ่งความสำเร็จในการเรียนนั้นครูจะคิดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลในกลุ่ม

อดัมส์ และ แฮมม (Adams & Hamm. 1990 : 3-4) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลายวิธีรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน มีความกระตือรือร้นในการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะความคิด ด้วยการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถร่วมกันทั้งกลุ่ม เพื่อพัฒนาการแก้ไขปัญหา ความคิดอย่างรวดเร็วและความร่วมมือกันในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แจมมณี (2545 : 101) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือจะทำให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น

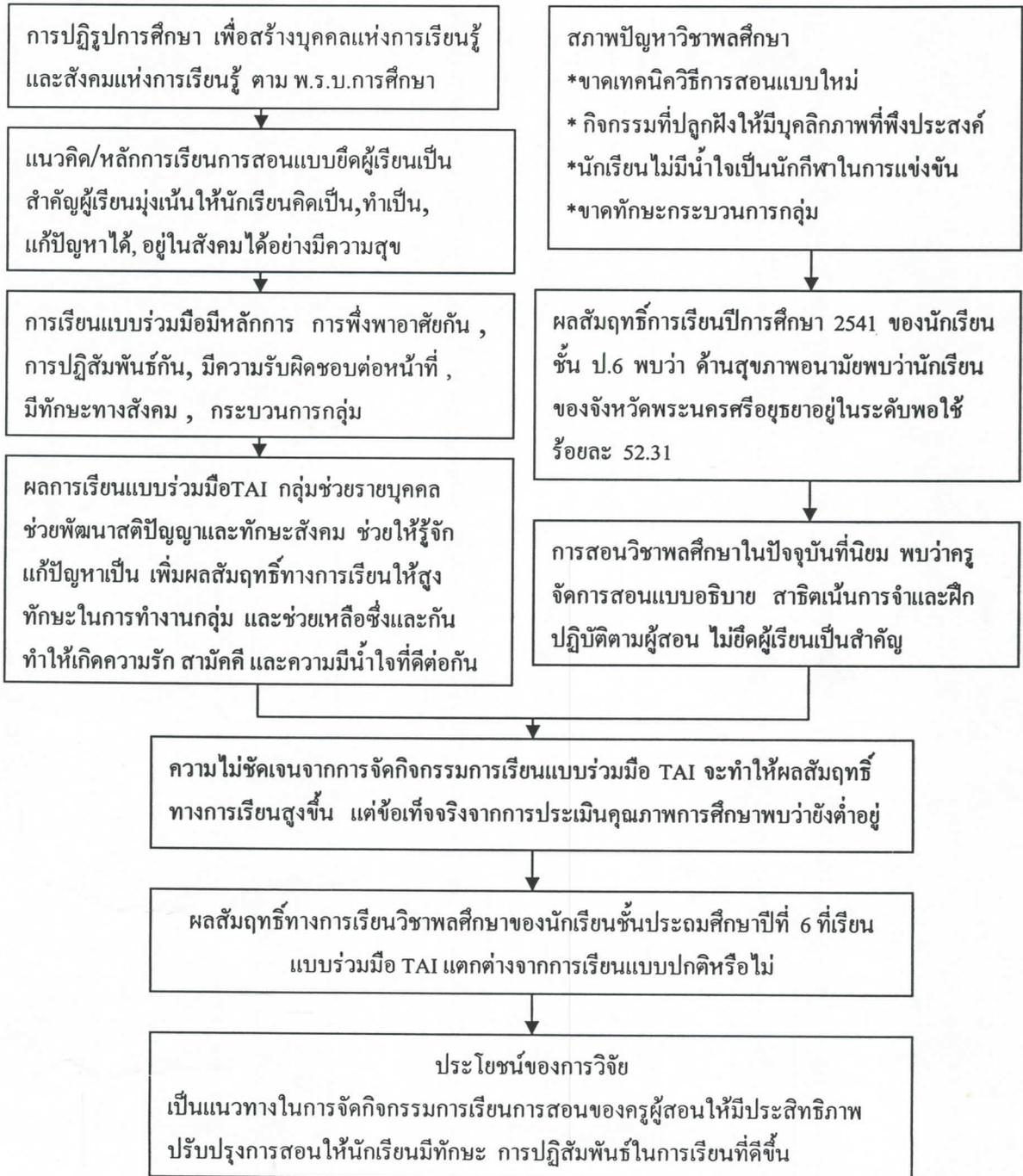
ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความคงทนในการเรียนรู้ เกิดแรงจูงใจภายในและเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รู้จักใช้เหตุผลและมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬา ใฝ่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่างและความหลากหลายในการประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม รวมทั้งการมีสุขภาพจิตที่ดีเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ดังนั้นการเรียนแบบร่วมมือจึงน่าจะนำมาใช้ในการพัฒนาการสอนพลศึกษาได้ดี และจะเป็นการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

การเรียนแบบร่วมมือ TAI (Teams Assisted Individualization) แบบกลุ่มช่วยรายบุคคลจากการศึกษาของ นาตยา ปิรันธนานนท์ (2543 : 30) กล่าวว่า สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์เน้นการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ ดังนั้นในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาซึ่งเน้นกิจกรรมการฝึกทักษะ การเรียนแบบร่วมมือ TAI จึงเป็นรูปแบบการสอนที่สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนได้ดีทั้งด้านสติปัญญาและสังคม โดยให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4-6 คน ผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันอยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้นำศักยภาพของตนมาเสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงบวกซึ่งจะต้องไว้วางใจกันยอมรับในบทบาทและผลงานของเพื่อน จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น แสดงความรับผิดชอบร่วมกันรวมทั้งยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเองและเพื่อน เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ผลจากการประเมินระดับคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 ของกรมวิชาการ (2541 : 20-55) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเขตการศึกษา 6 นักเรียนมีความรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาในด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับดีร้อยละ 19.21 ระดับพอใช้ร้อยละ 58.09 และระดับควรปรับปรุงร้อยละ 22.71 ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีผลสัมฤทธิ์ด้านสุขภาพอนามัยในระดับดีร้อยละ 22.35 ระดับพอใช้ร้อยละ 52.31 และระดับที่ควรปรับปรุงร้อยละ 25.34 ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาจึงควรได้ศึกษาเทคนิควิธีการสอน ที่สามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพของผู้เรียน

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาพลศึกษา โดยนำรูปแบบวิธีการเรียนแบบร่วมมือ TAI ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรและแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของกรมวิชาการ เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการฝึกปฏิบัติ กระบวนการคิดอย่างฉลาดรวดเร็ว ความร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหา การแสดง

ความคิดเห็นเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน ครู และสังคม ต่อไปในอนาคต
จากแนวคิดทฤษฎีและปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปดังภาพประกอบ 1

หมายเหตุ แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและต่อเนื่องกันของเหตุผลการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แผนภาพแสดงหลักการและเหตุผลของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ TAI กับ โปรแกรมการเรียนปกติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การเรียนการสอนในวันปกติ โดยทำการเรียนการสอนวอลเลย์บอลด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ TAI ด้วยการ ใช้โปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ TAI ในวันจันทร์เวลา 13.30-14.30 น. และทำการสอนตามปกติด้วยโปรแกรมการเรียนปกติ ในวันอังคาร เวลา 14.30–15.30 น. ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คะแนนที่นักเรียนได้จากการทำแบบทดสอบ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความพึงพอใจ ในวิชาพลศึกษาหน่วยการเรียนกีฬาวอลเลย์บอล

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเพื่อการวิจัยครั้งนี้

1. ทำให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษา ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยโปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ TAI กับกลุ่มที่เรียนด้วยโปรแกรมการเรียนปกติ

2. สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา การเรียนแบบร่วมมือ TAI และปรับปรุงการเรียนการสอนพลศึกษา ให้นักเรียนเกิดทักษะและการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

3. เพื่อเป็นการเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจออกกำลังกายด้วยการเล่นกีฬาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนาค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ที่กำลังเรียนวิชาพลศึกษา หน่วยการเรียนรู้กีฬาวอลเลย์บอล จำนวน 87 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนาค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยทดสอบทักษะ วอลเลย์บอล ซึ่งประกอบด้วยทักษะการเล่นลูกบอลสองมือล่าง (Under ball) การแตะลูกบอล (Set ball) และการส่งลูกบอลข้ามตาข่าย (Serve ball) แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบ ความแตกต่าง จากนั้นเจาะจงเลือกกลุ่มที่มีคะแนนไม่มีความแตกต่างกัน จำนวน 60 คน จับสลากเลือกกลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดเนื้อหาการวิจัยคือวิชาพลศึกษาหน่วยการเรียนรู้กีฬาวอลเลย์บอล ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษา หน่วยการเรียนรู้กีฬาวอลเลย์บอล แบ่งเป็นด้านความรู้ ด้านทักษะ และความพึงพอใจ

4. ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ได้ดังนี้

4.1 โปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ มีหลักการดังนี้คือ

4.1.1 การเผชิญหน้าปฏิสัมพันธ์ (Face to face interaction) เป็นการจับนักเรียน เข้ากลุ่มในลักษณะคละกัน ทั้งเพศ อายุ เชื้อชาติ สีผิว ความสามารถ ความสนใจหรืออื่นๆ เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันในการทำงานร่วมกัน

4.1.2 การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล (Individual accountability) นักเรียนแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

4.1.3 ทักษะความร่วมมือทางสังคม (Cooperative social skills) นักเรียนต้องใช้ ทักษะความร่วมมือในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่ทักษะการสื่อความหมาย การแบ่งปัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การร่วมมือกันงานจะบรรลุตามจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูง ถ้าสมาชิกทุกคนไว้วางใจและยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน

4.1.4 การพึ่งพาอาศัยกัน(Positive Interdependent) นักเรียนต้องรู้และเข้าใจว่าความสำเร็จของแต่ละคนในกลุ่ม ขึ้นอยู่กับความสำเร็จของสมาชิกทุกคน ในกลุ่มที่จะต้องช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยที่ครูจะต้องกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน ตลอดจนกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้แน่ชัดว่าสมาชิกคนใดทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบอะไรกับงานของกลุ่ม

4.1.5 กระบวนการกลุ่ม (Group processing) นักเรียนต้องช่วยกันประเมินประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่ม

4.2 โปรแกรมการเรียนปกติเป็นการจัดการสอนตามแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ (2526 : 325-612)

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น คือ โปรแกรมการเรียน 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ TAI กับโปรแกรมการเรียนปกติ

5.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความพึงพอใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ TAI อาศัยกรอบแนวคิดของจอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson & Johnson. 1994 : 22-23) คือ การจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกที่ความสามารถ กลุ่มละ 6 คน ในการเรียนใช้หลักการปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (Face to face interaction) การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล (Individual accountability) ทักษะทางสังคม (Social skills) การพึ่งพาอาศัยกัน(Positive interdependent) และกระบวนการกลุ่ม (Group process) ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือ TAI เป็นรูปแบบการสอนที่ผสมผสานแนวคิดระหว่างการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเฉลี่ยคล้ายกัน และทดสอบความรู้ก่อนเรียน

ขั้นที่ 2 กลุ่มย่อยระหว่างนักเรียน

ขั้นที่ 3 สอนกลุ่มย่อย ครูสอนนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน แต่กำลังเรียนเนื้อหาเดียวกัน นักเรียนที่เหลือให้ทำงานเป็นกลุ่มต่อไป

ขั้นที่ 4 จัดกลุ่มศึกษาค้นคว้าหลังการทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ 5 ทดสอบความรู้ ความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 6 ครูคิดคะแนนเฉลี่ยและจัดอันดับ เพื่อรับรางวัลหรือใบประกาศนียบัตร

2. โปรแกรมการเรียนปกติเป็นการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ (2526 : 325-612) ซึ่งเป็นวิธีการสอนแบบอธิบายและสาธิต

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษา หมายถึง ความสามารถหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนการสอน (วรรณิ โสมประยูร. 2537 : 262) ซึ่งในการวัดประเมินผลทางพลศึกษาเป็นการวัดความสำเร็จจากการเรียนรู้ตามแนวของบลูม (Bloom. 1956 : 6-7) ซึ่งจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกมา หลังจากการเรียนวิชาพลศึกษา หน่วยการเรียนกีฬาวอลเลย์บอลแล้วซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านความรู้ หมายถึง คะแนนความสามารถที่นักเรียนได้ทำแบบทดสอบความรู้ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา กฎกติกา วิธีการเล่นวอลเลย์บอล ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

1.2 ด้านทักษะ หมายถึง คะแนนความสามารถที่นักเรียนได้จากการทดสอบความสามารถในการเล่นลูกสองมือล่าง (Under ball) การเตะชูลูกบอล (Set ball) และการส่งลูกบอลข้ามตาข่าย (Serve ball) ของพีระ สุนทรรัตน์ (2542 : 60-66)

1.3 ด้านความพึงพอใจ หมายถึง คะแนนที่นักเรียนประเมินความรู้สึกรับชอบที่มีต่อการเรียนการสอนพลศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนกีฬาวอลเลย์บอล โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ของพีระเพชร ศรีมงคล (2543 : 111)

2. โปรแกรมการเรียนปกติ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยพลศึกษา ในคู่มือครูกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบอธิบายและสาธิต

3. โปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ TAI หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน TAI ที่ใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือลักษณะกลุ่มช่วยรายบุคคล โดยจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนแบบคละกันตามความสามารถกลุ่มละ 6 คน ภายในกลุ่มนักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และมีความรับผิดชอบต่อกันเองและความสำเร็จของกลุ่ม ให้ความร่วมมือในการวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกทุกคน ภายในกลุ่มที่เกิดจากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบ

เป็นรายบุคคลตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และได้รับการสอนด้วยการผสมผสานวิธีสอนแบบอธิบายและสาธิตกับวิธีสอนแบบแก้ปัญหา

4. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนาค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยโปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ TAI แตกต่างจากการเรียนด้วยโปรแกรมการเรียนปกติ